

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

Силабус курсу
«Косметична рецептура»

Обсяг	Загальна кількість годин – 90; кількість кредитів ЄКТС – 3.
Семестр, рік	V семестр, 3 рік навчання
Дні, час, місце	Відповідно до затвердженого розкладу занять
Викладач	Фізор Наталія Селівестрівна, кандидат фармацевтичних наук, доцент
Контактний телефон	+380950863908
E-mail	Фізор Н.С.: nataliya.fizor@onmedu.edu.ua
Робоче місце	Одеса, вул. Малиновського, 37, кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків, каб. 124
Консультації	<i>Он лайн- консультації:</i> дистанційно на платформі Microsoft Teams Очні консультації: з 14.00 до 17.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи Онлайн- консультації: з 16.00 до 18.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно). Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber, Telegram (через створені у Viber/Telegram групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом є вивчення вимог до якості та критеріїв безпечності застосування косметичних засобів; вивчення та засвоєння морфологічних та фізіологічних

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

особливостей шкіри, механізмів старіння шкіри; ознайомлення з етіологією, патогенезом, клінічними проявами захворювань шкіри; ознайомлення зі складом та властивостями компонентів лікарських косметичних засобів; ознайомлення з різновидами косметичних форм, особливостями їх дії; освоєння технологій різних форм косметичних засобів; ознайомлення з принципами проведення косметичних процедур; ознайомлення з принципами комплексного косметичного догляду.

Пререквізити : дисципліна відноситься до вибіркових дисциплін та базується на знаннях, отриманих при вивченні загальних дисциплін: латинська мова, ботаніка, аналітична хімія, аптечна технологія ліків, промислова технологія ліків, фармакогнозія, фармакологія, фармацевтична хімія, токсикологічна хімія.

Постреквізити: знання, отримані після закінчення вивчення даної дисципліни необхідні для вивчення таких дисциплін, як-от: біофармація, фармацевтична біотехнологія.

Мета: ознайомлення здобувачів з косметичними засобами різного напрямку дії, найпоширенішими вадами та захворюваннями шкіри, її придатків та їх лікуванням, що сприятиме наданню кваліфікованої допомоги у виборі раціональних, ефективних і безпечних косметичних засобів для гігієнічного догляду та лікування різноманітних захворювань шкіри та волосся.

Завдання : вивчення вимог до якості та критеріїв безпечності застосування косметичних засобів; вивчення та засвоєння морфологічних та фізіологічних особливостей шкіри, механізмів старіння шкіри; ознайомлення з етіологією, патогенезом, клінічними проявами захворювань шкіри; ознайомлення зі складом та властивостями компонентів лікарських косметичних засобів; ознайомлення з різновидами косметичних форм, особливостями їх дії; освоєння технологій різних форм косметичних засобів; ознайомлення з принципами проведення косметичних процедур; ознайомлення з принципами комплексного косметичного догляду.

Очікуванні результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

Знати: класифікацію, номенклатуру, механізм та види дії косметичних засобів гігієнічної, лікувально-профілактичної дії; основні діючі інгредієнти, допоміжні речовини, які вживаються у складі екстемпоральних прописів, їх властивості та лікарську дію на основі вивчення статей ДФУ. Обладнання та засоби малої механізації в технології косметичних форм, які використовують під час виготовлення різноманітних прописів в умовах аптек; умови належного зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.

Вміти: вивчати лікарські рецептурні прописи, з розумінням ставитись до складу

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

косметичних аптечних прописів, які складаються з основних діючих інгредієнтів, допоміжних речовин, їх властивостей та пояснювати лікарську дію на основі вивчення статей ДФУ, інших діючих нормативних документів МЗ України; визначати основні показники якості косметичних засобів, використовуючи необхідне аптечне обладнання та вимоги аналітично-нормативної документації; диференційовано підходити до вибору косметичних засобів та лікарських косметичних засобів, раціонального їх застосувати для профілактики і лікування вікових змін та деяких захворювань шкіри; надавати кваліфіковану консультацію при виборі ефективних і безпечних засобів лікувальної косметики, а також відповідати потребам сьогодення щодо спеціалістів нового типу з високим рівнем знань, як за основною спеціальністю, так і компетентних в суміжних галузях.

Оволодіти навичками : проведення професійної діяльності у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини. з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності ; аналізу інформації, отриманої в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності ; планування та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно- правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик; складання рецептури лікувально-косметичних препаратів для лікування патологій шкіри; складання рецептури лікувально-косметичних препаратів для лікування патологій волосся і нігтів; складання рецептури ароматичних композицій; підбору лікарських, активnodіючих та допоміжних компоненти при виготовлені косметичних форм, враховуючи основні клінічні показники шкіри; застосовувати відповідну рецептуру і косметичний догляд в залежності від типу шкіри та косметичних вад; виготовлення косметичних форм: креми, гелі, пасти, мазі, косметичного молочка, лосьйону, шампуня, пудри, помади тощо; проводити контроль їх якості.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання: загальна кількість годин – 90 з них практичні заняття – 30 год, самостійна робота – 60 год. Окрім практичної форми роботи передбачається проведення індивідуальних та групових консультацій.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Особливості складу, форм випуску, застосування та впливу на шкіру різних груп косметичних засобів. Нормування виробництва та реалізації косметичних засобів в Україні та світі.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

Тема 2. Токсиколого-гігієнічні показники і норми безпеки косметичної продукції. Сертифікація косметичної продукції.

Тема 3. Будова шкіри та її придатків. Типи шкіри і волосся, їх характеристика. Механізми проникнення в шкіру різних речовин.

Тема 4. Старіння шкіри. Вугрова хвороба, себорея, алергічних висипів, дерматити, грибкові та інші захворювання шкіри. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у віковому аспекті. Сучасні теорії і механізми старіння шкіри. Вплив екзо- і ендогенних чинників на стан шкіри і волосся.

Тема 5. Інгрєдєнти косметичних засобів. Косметологічна, технологічна та біофармацевтична оцінка окремих груп інгрєдєнтів.

Тема 6. Засоби для очищення шкіри, особливості складу, технології та застосування.

Тема 7. Косметичні засоби для гігієни ротової порожнини, особливості складу, технології та застосування.

Тема 8. Косметичні засоби зволожувальної дії, особливості складу, технології та застосування. Способи зволоження шкіри. Номенклатура зволожувачів шкіри. Високомолекулярні сполуки природного та синтетичного походження як основи зволожувальних кремів. Денні креми.

Тема 9. Засоби для проведення косметичних процедур. Маски косметичні. Масажні креми. Засоби для депіляції шкіри. Салонні та побутові косметичні процедури, їх класифікація та характеристика. Маски косметичні, форми випуску масок та особливості їх застосування. Креми для масажу. Засоби для депіляції шкіри.

Тема 10. Косметичні засоби для догляду за волоссям. Принципи вибору шампуней, ополіскувачів та інших косметичних засобів залежно від типу волосся.

Перелік рекомендованої літератури:

а) основна:

1. Державна фармакопея України: в 3 т. / ДП “Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів”. – 2-е вид. – Харків : Державне підприємство “ Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів ”, 2015.

2. Посилкіна О. В., Котлярова В. Г., Четка О. В. Методичні рекомендації щодо оптимізації асортименту лікарських косметичних засобів в аптечних закладах : наук.-метод. рек. Харків : НФаУ, 2019. 31 с.

3. Технологія косметичних засобів : підручник для студ. вищ. навч. закладів / О. Г. Башура, О. І. Тихонов, В. В. Россіхін [та ін.] ; за ред. О. Г. Башури і О. І. Тихонова. — Х. : НФаУ ; Оригінал, 2017. — 552 с.

4. Фармацевтична енциклопедія / голова ред. ради В. П. Черних. К.: Моріон, 2016. URL: www.pharmencyclopedia.com.ua

5. Технологія лікувально-косметичних засобів: навчальний посібник / упоряд.: Борисюк І. Ю., Фізор Н. С., Валіводзь І. П., Акішева А. С.. Одеса, ОНМедУ, 2020.- 52 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

б) додаткова:

1. Гіалуронова кислота: біосинтез та використання / І. В. Лич, А. О. Угрин, І. М. Волошина // Український біофармацевтичний журнал. - 2019. - № 2. - С. 6-13.
2. Дедишина Л. Косметика в аптеці: престижно та прибутково. Фармацевт Практик. 2015. № 12. С. 28-29
3. Чечотка О. В., Котлярова В. Г. Дослідження правил викладки лікувальнокосметичних засобів у аптечних закладах України. Формування Національної лікарської політики за умов впровадження медичного страхування: питання освіти, теорії та практики : матер. IV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 15 берез. 2017 р. С. 243–244.
4. Маркетинг у фармації та парфумерно-косметичній галузі: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів фармацевтичного факультету спеціальності «Технології парфумерно-косметичних засобів», / Н.О. Ткаченко., В.О. Демченко, Н.М. Червоненко, Т.П.Зарічна. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. - 100 с.

в) інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України: www.moz.gov.ua.
2. Компендиум: лекарственные препараты: – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://compendium.com.ua/>.
3. Щотижневик Аптека: <https://www.apteka.ua/>.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи контролю: усне опитування; тестування, ситуаційні завдання, виконання практичних навичок, розв'язання задач.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач бере активну участь в обговоренні найбільш складних питань з теми заняття, дає не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповідає на письмові завдання, виконує практичну роботу та оформив протокол.
«4»	Здобувач, бере участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дає не менше 75% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припускає окремих незначних помилок у відповідях на письмові завдання, виконує практичну роботу та оформлює протокол.
«3»	Здобувач, бере участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дає не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припускається значних помилок у відповідях на письмові завдання, виконує практичну роботу та оформлює протокол.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

«2»	Здобувач не бере участь в обговоренні складних питань з теми, дає менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, допускається грубих помилок у відповідях на письмові завдання або взагалі не дає відповідей на них, не виконує практичну роботу та не оформлює протокол.

Форми і методи підсумкового контролю : здобувач допускається до іспиту за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів і склав тестовий контроль за тестами «Крок-2» не менш ніж на 90% (50 завдань).

Тестовий контроль проводиться в Навчально-виробничому комплексі інноваційних технологій навчання, інформатизації та безперервної освіти ОНМедУ на останньому занятті напередодні іспиту.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів : не передбаченно.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання відповідає загальним правилам в ОНМедУ. Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу. Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Дотримання щодо академічної доброчесності: здобувачам освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань. Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності : зниження результатів оцінювання ; повторне проходження оцінювання.

Політика щодо відвідування та запізень:

Форма одягу: медичний халат.

Обладнання : зошит, ручка.

Стан здоров'я : здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються .

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фармацевтичної хімії та технології ліків

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти ОНМедУ.